

תגובות יהודים ל"חוק היהודים" של אוקטובר 1940

1

מיומנו של ריימון-ראול למבר

הבוקר קראתי בעיתון: "מועצת השרים הוסיפה לדון בחוק היהודים (Status des Israélites) ולנסח אותו סופית..." ייתכן אפוא שבעוד כמה ימים אהיה אזרח מדרגה נחותה ובני, צרפתים מבטן ומלידה, בני האמונה והתרבות הצרפתית, יודרו באופן פרוע ואכזרי מן הקהילה הצרפתית... האמנם? איני מסוגל להאמין. צרפת שוב אינה צרפת. כדי לתרץ לעצמי את העלבון הזה, את הפגיעה הזאת בהיסטוריה שלמה, אני שב ואומר לעצמי שגרמניה היא הנותנת כאן את ההוראות, ואף על פי כן איני מסוגל לעכל זאת.

ריימון-ראול למבר היה ממנהיגי יהדות צרפת בתקופת השואה. באוגוסט 1943 גורש למחנה דרנסי עם אשתו וארבעת ילדיו, ובדצמבר 1943 גורשו בני המשפחה לאושוויץ ונרצחו.

מקור: ירחמיאל כהן (עורך), ריימון-ראול למבר, יומן עדות: 1940-1943 (ירושלים: יד ושם, 2010), ע' 87

2

מתוך דו"ח של ארגון יהודי צרפתי, הקונסיסטואר (Consistoire central israélite de France), בעקבות חוק היהודים.

אל לנו להיסחף להאשמות נגד ולתלונות; כל זמן ששני שלישים מאדמת צרפת נתונים תחת עול הכיבוש של המנצחים ישאו יהודי צרפת את הצעדים המכוערים כל כך הננקטים נגדם שלא בצדק.

מתוך הכרת תודה למולדת, תחושה שעדיין קיימת למרות הנסיונות המרים שיהודי צרפת נאלצים לעמוד בהם, הם מצהירים על אהבתם לצרפת ועל אמונתם ללא סייג בשיפור שעתיד לחול במצבה.

מקור: רנה פוזנסקי, להיות יהודי בצרפת, 1939-1945 (ירושלים: יד ושם, 1999), ע' 128-129

3

ממכתבה של רנה ליפמן (Lipmann) למרשל פטן ביוני 1941.

נטושים אנהנו, אנו הצרפתים שנולדנו בני הדת היהודית.

בני נהרג ב-5 ביוני 1940 בפודרינואה (Foudrinoy) ליד אמין (Amiens). הוא זכה בציון לשבח של החטיבה. באחת ממכתביו האחרונים כתב בני: "אסור לסמוך עלי, גורלי מוטל בספק כבד מדי; חיי נתונים לצרפת. לעולם לא אסוג, אלהם עד מוות."

אין לי ספק שמדובר בדרישותיהם של הגרמנים. אבל צרפת מרשה ללוות את חוקי היהודים בדברי פרשנות ותעמולה שמכאיבים ללבם של החפים מפשע. אדוני המרשל, בשם ילדי שנפל בתור גיבור למען צרפת האהובה שלנו, צרפת שהייתי רוצה להיות גאה בה, אני מעזה לדרוש צדק לכל.

מקור: רנה פוזנסקי, להיות יהודי בצרפת, 1939-1945 (ירושלים: יד ושם, 1999), ע' 134